

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we WTOREK DNIA 6 LUTEGO V. S. 1817 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Gazeta Petersburska, le Conservateur Impartial, pod dniem 25 stycznia z Petersburga, zawiera mowę margrabiego Paulucci, gubernatora generalnego Inflant i Kurlandyi, mianą na seymie Kurlandzkim, w Nitawie, dnia 20 grudnia:

„Mości Panowie Deputowani Seymowi!

„Cesarz, Pan nasz, posyla mię w pośród was, dla przyłożenia się do dzieła, które wielka jego dusza uważa za nieoddzielne od szczęśliwości poddanych swoich.

„Dwa zakony rycerskie, od dwóch wieków, zwami ogniwem braterstwa połączone, poszły już za oycowskim głosem Monarchy, który ich wzywał, do dzwignienia milionów ludu, ciężko pracującego na dobry i słachy, i do podniesienia tego ludu do stanu swobodniejszego, do praw rozleglejszych, do uczciwszego bytu. Wszystko zatem, cokolwiek z tak pomyślnem powodzeniem uczynionem zostało w oyczyźnie waszcy, dla udzielenia opieki i zapewnienia lepszego bytu dla klasy rolniczej, powinno być ustalonym przez prawo niewzruszone, a na waszcy jednomyślny zgodzie oparte.

„Postęp światła nie był zdolnym zatłumić potężnego głosu, którym przemawiał duch czasu. Wysoki stopień słachetności uczuć, zgromadzenie wasze odznaczający, zlatwością skłonił was do ustąpienia sędziom od rządu postanowionym, tej władzy, którąście posiadali dotąd, i do zwyciężenia tego przesądu: „iż potrzeba oczekiwać doryzłości czasu, dla polepszenia losu włościanina.“ w tym zwłaszcza czasie, kiedy stan niewolniczy, pomimo wszelkich korzyści fizycznych, otwarcie się temu sprzeciwia. Napomknąć tylko chciałem te prawdy, mające was niewątpliwie przywieść do uwag, do których oddawna jesteście przygotowani, a które, podług przekonania mego, ze szczególniejszém przez was poważaniem przyjęte zostaną.

„Nie umiem wyrazić, jak jestem szczęśliwy, że mi się dostało w tej rzeczy być tłumaczem Najwyższej Woli Monarszey. Wy też, spodziewam się, dzielicie ze mną to głębokie uszanowanie, które chowam dla Najjaśniejszego Jego O oby. Nie mogę lepiej w obliczu waszém wyrazić jego oycowskich chęci, jako powtarzając do was wezwanie o dopełnienie życzenia Cesarza, Monarchy tylu milionów tulzi, przez świetny dowód, że rycerstwo kurlandzkie umie należycie cenić i z gorliwością dopełniać dobroczynne Jego zamiary.

„Pozwólcie teraz jednemu z kolegów, przyjętemu na łono waszcy familii, prosić was o zareczenie prawne, dla szanownego stanu włościan, praw i przywilejów jemu właściwych. Zrodzony w kraju, którego obywatelem, byt swój uważaliby za niebędący, gdyby osobistej wolności pozbawieni byli, poczytałbym za najwyższy punkt uszczęśliwienia własnego, gdybym i w tej nowej oyczyźnie mojej, w której mam szczęście być reprezentantem waszym przed tronem Najjaśniejszego Monarchy, przywiezione zostało do skutku, to wielkie dzieło powszechnego dobra, polepszenie stanu rolników.“

Odpowiedź Marszałka.

„JW. Jeneral Gubernatorze!

„Im więcej stan rycerski umie cenić szczęście, posiadania w osobie naczelnika tej prowincyi, jednego ze swoich współobywateli, tem więcej ma sobie do powinszowania, że go widzi w pośrodku swoich członków. Rzecz sprawy, którąś tak mocno zalecał seymowi, najważniejsza ze

wszystkich, które oddawna już na nim traktowane były, i nadzieje, że rycerstwo kurlandzkie może się policzyć do rzędu najoświecześniejszych krain tego wielkiego państwa. Równie teraz, jak i dawniej, rycerstwo Kurlandzkie, względem swych włościan, pokaże, iż nieustępuje zgoła swym braciom, na tamtej stronie Dzwiny. Stanie się ona godną łaski i ufności Wielkiego Monarchy; a razem będzie środkiem, do ulepszenia losu włościan nayprzychylniejsze. Razem poleca siebie JW. P. prosząc, abyś i nadal nieprzystawał być z równą przychylnością dla stanu Rycerskiego.“

Hrabia Karol Liven, Jeneral Porucznik, mianowany jest Kuratorem Uniwersytetu Dorpackiego, z dochodem stołowym 3,600 rubli na rok.

(z Rusk. Imu.) Imiennym Najwyższym Ukazem d. 8 sierpnia 1762 roku wyszłym rozkazało: Aby nowo przyjeżdżający do Najjaśniejszego Dworu zagraniczni Posłowie i Ministrowie, za pierwszym ich przybyciem do stolicy tutejszcy, mieli prawo wprowadzenia bez żadnych opłat rozmaitych prowizy i innych rzeczy do ich potrzeb koniecznych, a to raz jeden tylko, a mianowicie: Pełnomocnik może wprowadzić na 1600 rubli, Poseł i Minister na 800, Rezydent na 400, Przystany w interesach Państwa na 200. Przyjeżdżający zaś Reprezentujący swoich Monarchów od dworu austriackiego, stosownie do Imiennego Ukazu 1770 roku marca 2 dnia, ma pozwolenie takowe podwojone; w dalszym zaś ciągu bytności ich w tej stolicy przychodzące do nich rozmaite produkty, i rzeczy konieczne do ich potrzeb, nie są wyjęte od zwyczajnych celnych opłat.

W czasie upłynionych okoliczności wojennych, kiedy wprowadzanie wielu zagranicznych towarów było przepisami taryfy zabronione, przesyłane były morzem, i ładem na imie tu mieszkających Pełnomocników, Posłów, Ministrów, Rezydentów, i posłanych w interesach państwa, rozmaite paki, po odkryciu których na komorach celnych, znaydywano artykuły pozwolone, i zupełnie zabronione taryfą, pierwsze przepuszcane były za odtrąceniem wyżej oznaczonych opłat; co do drugich, te za osobnemi staraniami, i pozwoleniem wprowadzano bez żadnych opłat.

W tym momencie, kiedy wszystkie mocarstwa jednoczy przyjacielski związek, kiedy w Państwie naszym ustanowiono nową taryfę wolnego handlu, Minister Finansów odbierając ustawiczne domagania się od osób dyplomatycznych zagranicznych dworów przy tutejszym znaydujących się, oraz zważywszy podwyższenie się ceny na wszystkie przedmioty, tudzież różnicę towarów, i opłat od onych nową określoną taryfą, oraz uważając jak pozwolenie oznaczone ukazem 1762 wiele przynosiło korzyści przez wzgląd na różnicę onego i tegoczesnej ceny: po zgłoszeniu się z urządzającym Ministerstwem Finansów osądziłszy za nieodbite, i konieczne następujące prawidła.

1. Aby nowo przyjeżdżający do Najjaśniejszego Dworu z zagranicy Dyplomatycznych ciał członkowie, przez dziesięć miesięcy licząc od dnia ich przybycia, mieli prawo wprowadzania bez żadnych opłat wszelkich artykułów potrzebnych do oporządzenia znacznego domu: jako to konie, pojazdy, meble, kobierce, stołowe serwisy, złoto, srebro, brązy, naczynia szklane

ne i porcelanowe, garderobę, liberyją, bieliznę stołową, różne prowizye, i t. p. słowem wszystko to, co tylko potrzebnem być może do doskonałego oporządzenia wielkiego domu. Aby takowe wprowadzenie żadnym niepodlegało opłatom, bez względu czy przedmioty wprowadzające się są z pozwolonych lub zakazanych, dosyć, aby tylko nastąpiło oświadczenie pomienionych osób, że rzeczy wprowadzające się służą do ich osobistych, lub też do switych potrzeb.

2. Jeżeli po upłynieniu dziesięciu miesięcy, osoby dyplomatyczne będą chciały wprowadzić zakazane taryfą artykuły, obowiązane są w takim razie prosić pozwolenia od Rządu; z artykułów zaś pozwolonych, jakiegokolwiek wprowadzając, przez 10 miesięcy od dnia przybycia, następujące dla nich czyni się ustąpienie podatków celnych.

1° Posłowi, Legatowi albo Nuncyuszowi, pozwala się na 5000 rub. srebrnych.

2° Posłom, Ministrom i innym Osobom przeznaczonym do Dworu J. C. M. na 2000 rub. srebrnych.

3° Przysyłającym się dla Interessow, czyli Rezydentom mającym być przy Ministrze dzieł zagranicznych na 1000 rubli srebrnych.

Takowe postanowienie nie ściąga się bynajmniej do osób upelnomocnionych przybywających do Rosyi z Państw zagranicznych, jako to: Konsulów jeneralnych, Konsulów, Vice-konsulów i agentów handlu. Takowe osoby mają podlegać, wszystkim celnym i taryfowym przepisom.

Co się tycze znajdujących się już tu z rozmaitych Europejskich dworów osób dyplomatycznych, dla których odtrącenie pomienionego celnego podatku według dawniej istniejących prawideł już było uczynione, dla zrobienia równowagi z mającemi jeszcze przybyć takowemi osobami, pozwolić im korzystać z ustanawiających się dopiero prawideł, mieszcząc w to jednakże tę ilość opłat, która już dla nich jest zaliczona.

Takową opinią Minister Finansów, stosownie do prawideł 7 §. Ustaw Komitetu Ministrów dnia 20go marca 1812 roku *Naywyżey* utwierdzonego, temuż Komitetowi pod wyrokowanie oddał. Komitet wysłuchawszy noty Ministra finansów, o prawidłach, które mają się zachować przy wprowadzeniu różnych rzeczy i prowizyi, dla osób Dyplomatycznych zza granicy, utwierdziwszy przełożenie takowe Ministra, determinował czekać na to woli *Naywyższej*. Przy podpisaniu takowego Żurnalu, Jenerał Artylleryi Hrabia *Arakczew*, objawił Komitetowi, że *Cesarz Jegomość* przyrzawszy memoryał, Postanowienie takowe Ministrów *Naywyżey* potwierdził. Komitet postanowił donieść o tym Ministrowi finansów, przesyłając mu osobny wyciąg z tego żurnalu, w celu, aby to postąpiło do należytego wykonania.

Królestwo Polskie.

Warszawa, dnia 8 lutego.

W dniu 5 b. m. o godzinie wpół do 7mej wieczorem, zakończył cnotliwe i świetne życie JW. *Tomasz* Hrabia *Ostrowski* Senator Wojewoda, Prezes Senatu, Kawaler orderów Polskich Orła Białego i s. *Stanisława*. Wierny i przywiązany Syn Ojczyzny, od pierwszhey młodości aż do zgonu, niósł jey miłość niezachwianą, usługi i ofiary znakomite, a kiedy w zmiennej losów naszych kolei, nie mógł ziomkom swoim w publicznym służyć zawodzie, przykładem cnot i rządu domowego nie przestawał być użytecznym.

Za *Stanisława Augusta*, Kasztelan Czernski i Podskarbi Nadworny Koronny; za *Fryderyka Augusta* Marszałek Seymu 1809, pamiętnego hojnym i bezwzględnym na prywatną dolę ofiar dla ojczyzny poświęceniem, wkrótce Senator - Wojewoda, nakoniec w najwyższym szczeblu dostojenstw konstytucyjnych, Prezes Senatu. W smutnym przy początku roku 1813 usunięciu się Rządu wyższego z tej stolicy, pozostałe Władz publicznych szczątki, do niego się garnąc, w nim punkt zjednoczenia obrać postanowiły, i do jego zdrowey rady stosowały swoje działania. W bliższych już czasach, w jego to domu, pierwsze szczęśliwszhey przyszłości zajaśniały zorze. Wspaniały *Alexander* wprzód

był *Dobroczyńcą*, jak *Królem* Polaków; wezwane z jego woli osoby, wspólnie z *Ostrowskim*, i u niego się zgromadzając pracowały nad projektami ulepszeń, z których nie jedne w stanowczych już rozwinęły się urządzeniach. Jemu to dobry Monarcha listem z *Wiednia* wskreszenie narodowości, ustalenie losów naszych objawić raczył; jemu się dostało zwiastować nam szczęście i odbierać radości i wdzięczności naywyższe wynurzenia; on miał zaszczyt Króla i Zbawcę Polaków po dwakroć w domu swoim przyjmować; nakoniec, przy reorganizacji Senatu Królestwa Polskiego, wyrok Monarchy, już niestety! w czasie ostatniej choroby jego nadeszły, powołał go do dalszego przodkowania, naypoważniejszemu w rzędzie Władz Konstytucyjnych zgromadzeniu. — Życie całe *Ostrowskiego* jest źródłem pociechy, zbudowania i zachęceń, dla tych, którzy cnotie wierzą, czcić ją i pełnić umieją; znakomitą być musiała w oczach Nieba zasługa człowieka, na którego na tej jeszcze ziemi obfite raczyło wylać błogostawieństwa. Okryty względami Panujących, otoczony ufnością i poważaniem współziomków, słyszał głos powszechnego szacunku, wdzięczności włóścian, których był oycem, ubogich, których był wsparciem; słyszał modły ich wznoszące się w świątyniach, które własnym wystawił kosztem. Hojny dla potrzebnych, dla przyjaciół usłużny, skutkiem rozsądnego i dobrego rządu, zostawił następcom dostatni majątek i przykład, jak go używać przystoi; a co naydroższe, licznym obdarzony potomstwem, widział z najsłodszą pociechą, wzrastające w nich i rozwijające się najszczęśliwsze serca i przymiotów dary, a wiekiem już i niemocą osłabiony, w ich przykładnym uszanowaniu, odbierał powrót tych starań, których ku ich dobremu wychowaniu nie oszczędził. — Dwukrotnemu dawniej ruszeniu paraliżem oparła się natura, i siły skromnem od młodości życiem oszczędzone; przy trzecim teraz dotknięciu, wszelki ratunek okazał się daremny, i w ciągu czteroniedzielney choroby, zwodnicza tylko i zbyt krótka kiedy niekiedy zjawiała się nadzieja. Niespracowane strapioné żony i dzieci nayprzywiązanszych starania, wystawiały widok naytkliwszy, a ostatnie chwile widok prawdziwie uroczyty; z mową wprawdzie zatrudnioną, lecz z przytomnością umysłu do zgonu zupełną, dopełniwszy świętą Chrześcijanina powinność, z twarzą wśród cierpień konania spokojną i pogodną, widział jeszcze otaczające go dzieci, i zdawał się widzieć już powszechnego śmiertelnego oycą, i przygotowany cnotom swoim wieniec wiekuiestej nagrody; le dwie dostrzedz można było, jak z ostatniem tchnieniem czysta dusza, uleciała ku Stwórcy swojemu. — Zszedł w roku wieku swojego 79.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Królestwo Oboiey Sycylii i Stany Zjednoczone Amerykańskie.

Dostrzegacz Austriacki zawiera następujący artykuł: O układach między Rządami Królestwa *Obu Sycylii* i *Zjednoczonych Stanów Ameryki północney*, które się przed kilką miesiącami odbywały, wspominały często pisma publiczne, iednakże zawsze sposobem niepewnym i niezaspakajającym, aż nakoniec gazeta *Medyolańska* (z której gazeta *powszechna* wyciąg potem zrobiła) wystąpiła d. 4go stycznia z artykułem, wspierającym się według iey twierdzenia na *nowych i godnych wiary* listach, i zwiastowała nam w tonie pewności tę ważną wiadomość: że Rząd *Neapolitański*, dalekim będąc od tego, aby, iak gazety *Angielskie* donosiły, odrzucić miał podaną przez Posła amerykańskiego, *P. Pinkneja*, propozycyą, *ustąpił ówszem Amerykanom wyspę Lampeduzę, aby sobie tam potworzyli zakłady, iakie się im dogodnymi zdawać będą.* Ufając mocno *nowym i wiary godnym* listom swoim, twierdziła daley rzeczona gazeta: że *Anglicy* starali się odwrócić przez środki *skuteczne* raz dla nich tak niebezpieczny, a lubo się im to nie powiodło, przecież ieden z *nayzdolniejszych* ministrów *Stanów Zjednoczonych* (*P. Pinkney*), wstrzymywanym był długo przez *zazdrość* *anglikow* w *działaniach* swoich. Nakoniec przy-

daie Redaktor gazety: że odstąpiona wyspa następcza Amerykanom srodki do założenia wygodnego i bezpiecznego portu dla kilku okrętów liniowych, i że iedyna mała trudność; ktorey uprzatnać nie było można, iest ta, iż grünt i lasy na wyspie *Lampeduzie* zadzierżawione są pewnemu Kommissarzowi Angielskiemu, który ich w żaden sposob Amerykanom odstąpić nie chce. Na końcu artykułu, zapewnia ieszcze Redaktor: „*Rossya* iest skłonna do podobnegoż odstąpienia *Zjednoczonym Stanom* iakowego miejsca na morzu wschodnim.“ — Uwiedzeni pewnym tonem kollegi naszego, umieściliśmy (z przytoczeniem źródła, z któregośmy czerpali w numerze 17tym gazety naszej treść tego artykułu. Ale oświecwszy się z ianych i pewniejszych źródeł, poczytuemy sobie za powinność odwołać wszystkie wyż pomienione wiadomości iako fałszywe, a czytelnikom naszym podać autentyczne doniesienie o całym toku tych układów, za którego rzetelność ręczyć możemy. Nasamprzód zaś musimy tu zrobić tę uwagę, że na wyspie *Lampeduzie* nie można żadną miarą wynaleźć miejsca, dogodnego na założenie portu dla kilku okrętów liniowych, przez co amerykanie nie mogliby się, iak gazeta *Medyolańska* twierdziła, zagospodarować tam podobnie, iak Angliacy na wyspie *Malcie*. Co się wreszcie tycze upornego Kommissarza, tedy nie trudno przyszło pokonać niechęć iego w odstąpieniu lasow tej wyspy, gdyż na tej skale wcale żadnych lasow nie ma! Podobnież, iak te osobliwsze i geograficzne wiadomości, prawdziwym iest wpływ mniemany, którego używać miał Gabinet Angielski przy tych układach. Jednakże przystąpmy do rzeczy. Nadzwyczajny Poseł Stanow *Zjednoczonych P. Pinkney*, odprawivszy kilka narad z Rządem *Neapolitańskim*, podał mu w sierpniu r. z, notę, w której, iakoby w drodze prawa, żądał, aby Król *Neapolitański* wynagrodził kosztem narodu swojego poddanych Stanow *Zjednoczonych* za te straty, które ponieśli amerykanie przez konfiskacyą ich okrętów i towarow, nakazaną przez Rząd *Joachima Murata*. Zostawivszy sobie Rząd *Neapolitański* czas potrzebny do dania gruntowney odpowiedzi, zaprzeczył w odpowiedney Nocie swojej to wynagrodzenie, przytoczywszy między innymi powodami, na poparcie zaprzeczenia swojego, co następuje: „Nie twierdził tego nigdy ieszcze żaden Publicysta, aby niesprawiedliwość umow i czynów przywłaszczyciela, przechodziła na zholdbowane przez niego ludy, lub na prawych ich władców; byłaby to bez wątpienia nader niepocieszna teoria, przez którąby moc nieprzyziaciela nie tylko na faktyczne, ale nawet i na prawne skutki rozciągniętą została. Ze sobie *Zjednoczone Stany* zastrzegły żądanie wynagrodzenia od *Murata*, nie daie im to żadnego prawa do Monarchy prawego, który przez zwycięztwo kraie swoje odzyskał. *Zjednoczone Stany* odzywały się z tem prawem powtórzonemi razami do *Murata*, i wiedzą o tem dobrze, że na ich odezwę wcale nie zważano; tem mnię więc powinien na to mieć względu prawy Król *Neapolitański*, który zostaiąc w ciągłym stanie wojny z przywłaszczycielem, nie mógł nigdy utracić praw swoich, ani też przez zwycięztwo stać się odpowiedzialnym za czyny nieprzyziaciela swojego.“ Co się tycze Narodu, twierdził Rząd *Neapolitański*, że do niego nie można czynić sobie żadnych roszczeń za dowolne czyny tego, który nim rządził; gdyby Narod miał wybor, przeniosłby był owszem utrzymanie dobrego zachowania się ze Stanami *Zjednoczonymi*, iako iedynem podówczas neutralnym Mocarstwem, któremu mógłby był sprzedawać namnożone płody swoje, czego nie mógł uczynić w skutku znieawidzonego systematu lądowego. Dalekim będąc ten Narod od wynagradzania drugich, miałby owszem sam prawo żądania wynagrodzeń. Wreszcie okazuje się z raportu *P. Agara*, *Muratowskiego* Ministra Przychodow, że rozkaz skonfiskowania okrętów i towarow amerykańskich pochodził właściwie od *Bonapartego*, co go napisał własną ręką na brzegu tegoż raportu, w którym *Agar* właśnie przeciwnie doradzał. Summa z tej konfiskacyi nie wpłynęła do Skarbu rządowego, lecz, iak księgi kassowe dowodzą, z wyraźnego rozkazu *Murata* do prywatney szkatułki iego, aby na opędzenie wydatkow azyatyckiey pompę Dworu iego służyć mogła; co

większa, część tej summy użyto, w skutku wyroku *Murata*, na wyprawę do *Kalabrii* i przeciw prawemu Królowi, od którego teraz dosyć dziwnie, zwrócenia tejże summy żadaia. Wreszcie, komuż nie iest wiadomo w *Europie* i za *Europa*, że wszystkie polityczne działania podwładnych *Bonapartego*, bezpośrednio przez *Bonapartego* nakazywane były, i że *Murat* był tylko wykonawcą nieograniczoney woli władcy swojego? — Z tego wszystkiego wniósł Rząd *Neapolitański*, że prawy Król do niczego obowiązany nie iest, i że narod *Neapolitański* nie miał wcale żadnych korzyści z tych konfiskacyi, gdyż przychod z nich polknął całkiem humor i zbytek *Murata*.

W imieniu amerykańskiego Kommodora *Chaunceja*, uczynił ieszcze *P. Pinkney* drugie żądanie do Rządu *Neapolitańskiego*. Domagał się on w *Messynie*, lub w *Syrakuzie* miejsca na skład żywności dla potrzeby eskadry amerykańskiej podczas wojny z *Barbaryczykami*, z uwolnieniem od podatkow, które inni za podobne składy opłacaia. Na to dał mu Rząd *Neapolitański* następującą odpowiedź: „Nie można zezwolić na to żądanie, gdyż nigdy innemu Mocarstwu podobnego przywileju nie dano, a N. Król *Obu Sycylii* zostaiąc w pokoju z *Barbaryczykami*, mógłby się przez takowe zezwolenie narazić na zerwanie spokojnych z nimi stosunkow. Jeżeli iednak Kommodor amerykański chciałby zakupywać w *Sycylii* żywność (przez zwyczajną prywatną antrepryzę, atoli pod wyraźnym warunkiem opłacania cła przepisanego i niezakładania bynajmniej stałych magazynow dla Stanow *Zjednoczonych*, tedy chętnie zezwoli Rząd *Neapolitański* na tak ograniczone żądanie.“ — *P. Pinkney* odpisał na to, iż przesłał tę odpowiedź Rządowi swojemu, nie wątpiąc bynajmniej, iż Rząd iego oceni należyte przytoczone przez Rząd *Neapolitański* powody, i wynurzony sposob myślenia iego. Na tym skończyły się układy.

Z tego całego przedstawienia okazuje się iasno, że Rząd *Angielski* nie tylko nie miał najmniejszego udziału w tych układach, i że *Lampeduzę* odstąpioną nie iest, ale nawet, że Amerykanie ani myśleli kiedy o żądaniu takiego odstąpienia, a przeto, że listy, które Redaktor gazety *Medyolańskiej* otrzymał, w rzeczy samey są nowemi, lecz wiary godnemi bydz nie mogą.

ANGLIA

(7 goz. berl.) Londyn; dnia 25 stycznia.

W. Xiazę Mikolan, zajmuie się ciągle w Londynie oglądaniem wszystkiego, co godnem iest widzenia. Wczora znajdował się w kościele *ś. Pawła*, gdzie grana była *Messyada Hendela*. Potem był na obiedzie u *Xięcia Orleanu*.

Xiazę Rejent spodziewany iest dziś z *Bryghton* w *Carlthouhouse*.

Lord Sidmouth sekretarz stanu spraw wewnetrznych, przesłał do *Lorda* porucznika hrabstwa *Leicester* i do wielu innych, pismo okolne, w którym okazuje potrzebę zmocnienia w obecnym położeniu rzeczy siły miejskiej, i poleca, ażeby w znaczniejszych miastach zachęcać znakomitszych właścicieli domow, do zapisywania się na specjalnych *Konstablów* i żeby iako tacy przynajmniej przez trzy miesiące służbę pełnili, i łączyli się z korpusami *Teomanry* zwanemi, ażeby w potrzebie prędką pomoc władzom miejskim uczynioną bydz mogła.

Przed mającem nastąpić otwarciem parlamentu znajduje się oczewiście trzy przeciwnych sobie partyi. Pierwsza chce utrzymania konstytucyi i parlamentu, iak dotąd było; druga iest za trzyletnim Parlamentem, czyli za corocznym odnowieniem trzeciej iego części; trzecia za iednorocznym parlamentem, i zupełną odmianą sposobu obierania. Ministrowie stoia na czele pierwszej partyi, opozycya kieruje drugą, i na ten koniec połączyła się z umiarkowanymi; mówcy ludu: *Hunt*, *Cobbett*, etc. usiuią przesadzić trzecią propozycyą, ale za-

pewne nie dódyda do tego. Podobną jest, że ministrowie zbliżą się do opozycji, w celu pozyskania przynajmniej jeszcze lat trzech dla terażniejszego parlamentu.

Wszystko w Londynie i Anglii jest w poruszeniu. Dnia 22 t. m. zebrało się pod prezydencją półkownika *Cartwright* około 50 delegowanych z przedniejszych miast Anglii. Pełnomocnictwa ich roztrząsane i za ważne uznane zostały. Znajdowała się także deputacya od klubu *Hampden*. Zgromadzenie uczyniło, iak zwyczajnie, wiele postanowień, tyczących się reformy parlamentu.

Gazeta londyńska, *Morning-Chronicle*, umieściła pod tytułem: „*Nadzwyczajne doniesienie teatralne*”, co następuje:

Teatr Królewski (*Palace yard*)

„Słudzy Jego Królewskiej Mości obwieszcząią wysoką i niższą Szlachtę z uszanowaniem, że teatr ten dnia 28go t. m. (stycznia) nowym prologiem narodowym, przez autora *Gabinetu* otworzonym zostanie. Potem przedstawiona będzie najpierw mówiąca pantomima pod tytułem *Adres*, gdzie naprzód dany będzie *duet echowy* z nowym akompaniamentem przez Dyrektora orkiestry (*banda*) ułożonym. *Signor Castelloreaghi* z Królewskiego teatru paryzkiego i wiedeńskiego, który w ciągu lata z największą pochwałą w Irlandyi występował, będzie się starał zabawić Publiczność przemyślnymi sztukami swoimi, w których go sławny portugalski śmieszek z *Lizbony*, *Don Georgio Canino*, tudzież *PP. Vansittart i Croaker* z Amsterdamu, wysmienieć wspierać będą. Na zakończenie dane będzie żartobliwe widowisko w dwóch aktach, pod tytułem: *Głosowanie*, czyli: *Mamy Panow potakujących*, w którym się cała trupa popisywać będzie. Wcale nowa pantomima pod tytułem: *Śmieszek Hunt*, czyli spisek *Spitfieldski*, której się od niejakiego czasu nauczono, z przedstawieniem zamierzonego napadu pospółstwa na *Tower* Londyński, natchmiast zabawi oko widzów.

„Uczą się wiele sztuk nowych, szczególniej allegorycznego drama pod tytułem: *Pokoy i Dostatek*, z przedstawieniem bombardowania *Algieru* i wielkiej processyi kobiet *Spitfieldskich*, niosących iedwabnie chorągwie ze stosownemi godłami.

„*Świętyny skutek*, który usiłowania terażniejszego towarzystwa tragi komedyantów widowni narodowej uwieńczy, zachęci ich do dalszych usiłowań; a ze względu dozwolonych nowych skafg o wsparcie Publiczności, postanowił Dyrektor teatru nie oszczędzać żadnych wydatków, ażeby towarzystwu w każdym gatunku roli ile możności największej dzielności dodać. Dla gęstych zgłaszających o umieszczenie, otworzone jest teraz bióro na ulicy *Downing* z tylną furtką od parku prowadzącą, a owi Ichmość Panowie, którzy sobie umieszczenia życzą, zapraszają się wyraźnie i szczególniej, ażeby przybyli na próbę prologu, która się tamże w wieczor przed otworzeniem teatru odprawi. — *Vivant Rex et Princeps Britt.*”

W I o c h y.

W Królestwie obu *Sycylii* wyszło pod dniem 4tym stycznia rozporządzenie Królewskie, zawierające w treści, co następuje: „Pierworodny Syn Króla *Obu Sycylii*, iako bezpośredni Następca tronu, ma mieć tytuł *Xiążęcia Kalabrii*, a iego pierworodny syn, tytuł *Xiążęcia Noto*. W skutku tego, tytuły pomienione nadają się Xiąciu Następcy tronu *Don Francesco*, i synowi iego *Don Ferdinando*. *Xiążę Leopold*, drugi syn Jego Królewskiej Mei, otrzymuje tytuł *Xiążęcia Salerno*; drugi syn *Xiążęcia Kalabrii* *Don Carlo*, tytuł *Xiążęcia Kapuańskiego*; trzeci syn *D. Leopoldo*, tytuł *Hrabiego Syrakuzy*, a czwarty syn tytuł *Hrabiego Lecce*.

Pomienione tytuły nie nadają tym, którym są udzielone, żadnego prawa, ani do posiadłości, ani do mieszkańców owych miast i prowincyy, z których są powzięte.

Dnia iutrzejszego otrzyma *Monsignore Leardi*, *Nuncyusz* Papiezki do *Wiednia* przeznaczony, poświęcenie na *Arcybiskupa Efezu*, co blizki odjazd iego zapowiada. Zniezmordowaną gorliwością pracował on dotąd nad urządzeniem woyska Jego Świątobliwości, będąc Prezesem tutejszey *Kongregacyi woyskowej*.

Senat Rzymski dotąd ieszcze niechciał się zrzec praw swoich feudalnych do należnych ludowi Rzymskiemu trzech wsi: *Cori, Magliano i Vitorchiano*, ponieważ Senator i Konserwatorowie, iako docześni Zarządcy praw ludu, nie sądzą się bydź do tego upoważnionymi.

Kommissya żywności skazała dwie osoby, które zboże okrętem do *Locarno* wywieźć chciały, oprócz zagrabienia zboża i okrętu, na iednoroczne więzienie a zapłacenie kosztów processu.

Magistrat Turyński wydał rozporządzenie, ażeby od dnia 29 grudnia począwszy, rozdawano między ubogich polentę (*polenta*); porcja funt wążąca, kosztuje i sold.

W drugim i trzecim tygodniu, zawinęło do *Genui* 59 okrętów, po największey części zbożem i żywnością ładowanych.

Wiesci o powrocie *N. Króla Portugalskiego i Brazylijskiego* do *Lizbony*, które się niedawno rozeszły, mają według inaych doniesień bydź całkiem bezzasadne.

H I S Z P A N I J A.

Wyrokiem z dnia 6 grudnia zakazał Król na nowo w państwach swoich, tak europejskich, iako i mexykańskich, sprzedaży wszelkich bawełnianych towarów angielskich (nawet iuż wprowadzonych), a to na korzyść monopolium towarzystwa *Filipińskiego*.

Stolica Madryt, która dotychczas dawała sobie tytuł: *bardzo szlachetnego, bardzo prawego i bardzo sławnego miasta*, prosiła teraz Króla o pozwolenie, aby się takoz: *bardzo bohaterkiem miastem* nazywać mogła. Król mając wzgląd na wielkie dowody przywiązania i wiernosci mieszkańców tej stolicy ku swoiey osobie, zezwolił na tę prosbę wyrokiem, d. 22 grudnia, do Prezesa *Rady Kastylskiej* wydanym.

Gazety hamburskie piszą, że *Infant Hiszpański Don Francesco*, najmłodszy syn Króla *Karola IV*, który z rozkazu brata swojego, panującego teraz Króla *Ferdynanda*, miał się do *Madrytu* udać, i iuż przez *Cenis* przejeżdżał, odebrał w drodze przez gońca umyślnego doniesienie, aby dalszey podróży tymczasowo zaprzestał. Wrócił się zatem do *Turynu*.

Pisma publiczne donoszą z *Madrytu* pod d. 2 stycznia, że przygotowania do odplynienia wyprawy z *Andaluzyi* do *Mexyku* przeznaczoney, w tej chwili z wielkim idą pospiechem. *Kilkunastu Jenerałów* i wyższych *Oficerów*, którzy przy tem umieszczeni zostali, wyjechało ze stolicy do *Se-willi, Korduby, St. Maria i do Kaduxu*, gdzie główne masy woyska wyprawę składającego, są zgromadzone. Ta wyprawa będzie się składać z 20,000 najlepszych żołnierzy, z proporcjonalney artylleryi, z licznych sprzętów wojskowych i z tego wszystkiego, co do ważnego celu iey przeznaczenia jest potrzebnem. Od czasów *Filipa II* nie wychodziła ieszcze z portów hiszpańskich żadna tak straszna wyprawa. *Eskaadra*, która tę wyprawę zastaniać będzie, składa się z kilku okrętów liniowych (!), *fregat*, i innych pomniejszych okrętów. *Naczelny Wódz*, *Jenerał O'Donell*, z częścią swojego sztabu jeneralnego odprawi zeglugę na okręcie admirałskim.

WILNO DNIA 6 LUTEGO 1817 ROKU.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

FRANCYA

(z gaz. berl.) Paryż, dnia 24 stycznia. Dnia 21, iako w rocznicę śmierci Ludwika XVI, odprawiono się w kościele katedralnym w St. Denis z wielką uroczystością nabożeństwo żałobne. Wszyscy Xiążęta i Xiężniczki domu królewskiego z orszakami swemi znajdowali się na obchodzie; Król tylko, któremu słabość zdrowia nie pozwoliła oddalać się z pałacu, słuchał mszy w pokoju swoim.

Żałobne nabożeństwo, iakie Xiężniczka Ludwika Condé w ofiarowanym sobie na klasztor domu Temple sprawiła, zasługuje na wspomnienie. Wewnętrzna kaplica, w której się mieszcząca rodzina królewska za przybyciem znajdowała, przybraną była stosownie do tak żałobnego obchodu. Xiążę Condé, któremu podszły wieki nie pozwalał udać się do St. Denis, znajdował się w tejże kaplicy. Nabożeństwo zaczęło się w tejże chwili, gdy nieszczęśliwy Ludwik XVI przed 24 laty udając się na śmierć, Temple opuszczał. Jakż widok wzruszający: Xiężniczka Condé z zakonnicami swemi wchodzi do kaplicy, rzucają się na ziemię i żalane łzami spiewają psalm *Miserere*; wszystkie miały zarzucone na czoły powrozy, a w rękach niosły zapalone świece. Po mszy żałobnej, Jeneralny Wikaryusz czytał testament Króla męczennika; akt ten dopełniony w temże miejscu, gdzie był pisany, sprawił niepodobne do opisania wrażenie. Zaraz po nabożeństwie, Xiężniczka Ludwika z mocnem wzruszeniem zaintonowała Antyfonę: *Domine salvum f. c. Regem*. Rozrzewniło wszystkich obecnych, którzy głosy swe łączyli do pieńia Xiężniczki. Temple okryte było także zewnątrz bardzo gustownie czarną draperią.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 22 t. m., na którym wiceprezydent *Royer-Collard* przewodkował, czytane były dwa pisma ministra spraw wewnętrznych, które do ważnych uchwał stały się powodem. Pierwsze pismo pod 18 t. m., zawierało dodatki do postanowienia królewskiego z d. 27 listopada z. r., mocą którego 86 departamentów spisane są pod 5 oddziałami, a Izbie polecono pomienione oddziały opatrzyć literami *A. B. C. D. E.*, i rozstrzygnąć przez ciągnięcie losów, w jakim porządku liter oddziały te, rok po roku, z terażniejszej Izby wydalic się mają. Spełniono to, a litery wyszły następującą koleją *C. D. E. B. A.* Oznaczone literą *C.* departamenta, są: *Górnych Alp, Cote d'or, Crunze, Dordogne, Gers, Herault, Jfte i Vilaine, Lozere, Indre i Loire, Loiret, Meuse, Oise, Orne, górnego Renu, Rodanu, Sekwany (Paryżki), deux Serres.* Oddalających się w tym roku deputowanych z tych departamentów jest 45; między którymi znajdują się: *PP. Chillaud de la Rigaudie, Biran, Castel-Bajac, Montcalm, Jasse, Corbieres, Dufougerais, Morrau, André, Moysant, Perceval, Baron Talleyrand, Saulnier, duk Estissac, Xiążę Broglio, de Serre, d'Argenson, Berkheim, de Fargue, Jard Panvillers, Morisset;* 8 deputowanych Paryża, a mianowicie, *Pasquier, Bellard, Try, Chabrol, Roy, Delaistre, Lafitte, Broton* — Przez drugie pismo ministra

spraw wewnętrznych uwiadomioną została Izba, że Król mianował dotychczasowego prezidenta by Barona *Pasquier* strażnikiem pieczęci i ministrem sprawiedliwości i że tem samem Baron *Pasquier* nie może sprawować dłużej urzędu prezidenta. Razem też polecono Izbie, ażeby obrala pięciu kandydatów, dla przedstawienia ich Królowi do Prezydenta. Natychmiast przystąpiono do głosowania. Obecnych członków było 195. *P. de Serre* otrzymał 112 głosów, a *P. Ravez* 99, *P. Bagel* 113, *P. Belard* 112, a *P. Royer Collard* 101.

Dnia 18, Xiążę *Berry* polował na jelenie w lesie pod *Fontainebleau*, i nagle spostrzegł, że ptak nadzwyczajnej wielkości unosi się nad jego głową. Xiążę kazał sobie podać gwintówkę, strzelił do ptaka i zgruchotał mu skrzydło. Gdy ptak spadł na ziemię, okazało się, iż to był orzeł pierwszej wielkości, i tak silny, że go wiać nie można było, bez zabicia. Ptaka tego odesłano do gabinetu historyi naturalnej, gdzie wypchany do ozdoby tego pięknego zbioru należeć będzie.

Ameryka Hiszpańska.

Z Nowego Orleanu odeszły ładem i morzem wielkie zapasy towarów i amunicji do *Matagordy*, które to miejsce wraz ze wszystkimi brzegami sąsiedzkimi jest teraz w rękę powstańców meksykańskich. Tą samą drogą otrzymano inne doniesienie o postępach tychże powstańców w miejscach rozmaitych. Czwarty biuletyn, podpisany w *Arragni* d. 8 września przez Majora jeneralnego wojska środkowego, *Karola Soubleta*, donosi o nowem zwycięstwie wojska jego nad Hiszpanami, którzy 500 zabitych i ranionych, 300 jeńców i mnóstwo broni i amunicji utracić mieli — Jednym z najdzielniejszych wodzów powstańców, jest teraz *MacGregor*, Szkot, dobrego urodzenia. Służył on dawniej Kapitanem w wojsku Angielskiem w Hiszpanii, potem iako Pułkownik przyjął służbę w wojsku hiszpańskiem przeciwko Francji, a później udał się do Ameryki.

Podług doniesień z Ameryki południowej niemiernie w *Rio-Janeiro* wątpliwości, o zajęciu przez portugalczyków miasta *Monte-Video*; tymczasem podług innych doniesień, *Artigas* na czele 7,000 po większej części dobrej iazdy, miał już w kilku utarczkach odnieść korzyści i wkroczyć nawet w innem miejscu do Brazylii. Rząd w *Buenos-Ayres* zbiera znaczne siły, i powierzył Jeneralowi *Belgrano* dowództwo wojska w wyższym kraju Peruwiańskim. Wylewy po nad rzeką *la Plata* zrzadziły wielkie szkody.

Wyspy Jońskie.

Z *Korfu* donoszą w ostatnich dniach grudnia, co następuje: „Zaciąg do wojska na wyspach Jońskich został prawie całkiem przerwany: ponieważ Grecy są wprawdzie dobrymi strzelcami, lecz się ani w wojskowe obróty europejskie wdawać, ani stroju europejskiego nosić nie chcą. Jest tu bardzo wielki napływ cudzoziemców, którzy we wszystkich towarzystwach są dobrze przyymowani. Anglicy powiększają tu swoją siłę zbrojną pułkami, które z *Gibraltaru*, z *Malty* i z innych okolic sprowadzają; słychać, że na wyspach naszych chcą doprowadzić wojsko swoje do 23000 ludzi. Miasto tutejsze ma dostać osadę wojskową ze 12,000 ludzi złożoną, dla których żywienia bardzo wielkie ładunki zboża przywożą.”

Rok ledwo upłynął, jak z polecenia Królewskiego Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół nauk, miałem zaszczyt ogłosić w Guberniach Wydział szkolny Wileński składających, zbieranie składki na pomnik *Mikołajowi Kopernikowi* w Warszawie, podług planu od Towarzystwa przyjętego wystawić się mający, i w tym celu otwarcie ksiąg tu w Wilnie przezemnie, a w innych miastach Guberskich i powiatowych przez WW. Dyrektorów i Prefektów szkół, dla porządnego zapisywania składanych na ten przedmiot ofiar. Miło mi teraz Szanowney Publiczności donieść, że gorliwość obywatelska pospieszyła odpowiedzieć chwalebne mu zamiarowi Król. Towarzystwa; każdy stan, płeć i wiek ubiegał się dzielić z niem szlachetne uczucia, składając hojnie na wzniesienie pomnika dary; i że w tym krótkim przeciągu czasu, mimo trudne dzisiejsze okoliczności, ze czterech tylko Guberniy uzbierana i już do Warszawy posłana ilość składek, 500 cz. zł. z górą wyniosła, tak że cały fundusz na ten przedmiot z tu tejszych Prowincyy i w Królestwie Polskiem dotąd zebrany, prawie 24,000 zł. pol. dochodzi. Gdy zaś koszta na wzniesienie tego pomnika, chociaż z materiału krajowego ma być wystawionym, nie 33000 zł. pol. jak wprzód wyrachowano, lecz podług najnowszych od Król. Towarzystwa wiadomości, więcej 48,000 zł. pol. wynosić będą; pospieszam uwiadomić o tém Przechacnych Obywateli, w niezawodnym przekonaniu, że gorliwością o chwałę narodową powodowani, do pomnożenia i rychłego uzupełnienia potrzebnego funduszu przyłożyć się raczą: razem też ze zlecenia Król. Towarzystwa, mam sobie za obowiązek, przy oświadczeniu w imieniu jego wdzięczności tym, którzy już ofiary złożyli, podać ich szanowne imiona do powszechney wiadomości; tym sposobem i ci, którzy poczują dary swoje przestali, o dowóściu ich upewnieni będą.

Lista Osób, które złożyły ofiary w Wilnie uwnięz podpisanego.

JO Xiążę Michał Ogiński Senator Państwa

i Kawaler Orderow r. sr. 100 — Antoni Chrapowicki Prezyd. Sądu Gł. Depart. i Gubernii Litewsko-Wileńskiej r. sr. 25, Jan Sniadecki Astronom Obserwator w Uniwer. Wileń. i Kawal. dukatow holl. 10, Jędrzey Sniadecki Radzca Stanu, Professor w Uniw. Wileń. duk. holl. 5, X Józef Mickiewicz Kanonik Zmudzki duk. holl. 2 — Tomasz Zycki Professor zasłużony w Uniwer. Wileń. duk. holl. 6, X. Jędrzey Kłagiewicz Kanonik Kam. Professor w Uniwer. Wileń. duk. holl. 5, X. Maiej Woytkiewicz Filoz. Doktor, Kan. Brzeski duk. hol. 3, Teodor Ropp Marszałek Guberski r. ass. 25, Stanisław Jasiński Kom. Maltański duk. hol. 5, Józef Latoszyński dnk. holl. 1, Zacharyasz Niemczewski Prof. w Uniwer. Wileń. duk. hol. 5, Jan Znosko Radzca Nadw. i Profes. w Uniw. Wileń. duk. hol. 5, X. Antoni Pawłowski Kan. Brzeski r. sr. 10, Jan Andrzej Lobenwein Radzca Stanu, Prof. i Dziekan w Uniw. Wileń. r. sr. 10, Wincenty Galissewicz Radzca tyt. duk. hol. 2, Józef Karczewski Regent Gran. Nowogr duk. hol. 2, Antoni Woyculewicz Fil. Doktor r. sr. 15, Ksejtan Świątecki Sędzia Ziem. Zawiley r. sr. 3, Xiądz Pachomiusz Lewicki Opat Owrucki Prowincyał Zakonu XX, Bazylianow Prowincyi Ruskiej r. as. 100, W Jałowicki z Gubernii Podolskiej przysłał r. as. 100, Bazyli Anastasewicz Radzca Nadw. duk. hol. 1, Koleski Asses. Horehlad d. hol. 1, Koles. Assesor Józef Jaczewski d. holl. 1, Adam Jaczewski-Deput. Sądu Gł. Kijow. d. hol. 1, Michał Awtuszkiewicz Pralat Koad. Wileń. d. hol. 1, Jan Cywinski Pralat i Oficyał Wileń. d. hol. 2, Bezimienny d. holl. 2, Norbert Jurgiewicz Mag. Oboyya Praw r. sr. 6, X. Mamert Herbut Teol. Doktor r. sr. 1, X Filip Neryusz Golański Prof. zasłużony i Kawal. Ord. d. hol. 2, Fryderyk Nizzkowski Prof. w Uniw. Wileń. d. hol. 5, Jakób Szymkiewicz Med. Doktor, Radzca Nadw. d. hol. 1 r. ass. 25, Justyn Abramowicz b. Chorąży Pttu Wileyskiego d. hol. 2, X. Wincenty Znosko Kan. Brzeski r. sr. 6, Stanisław Müller Kspitan d. hol. 1, Konstanty Hrabia Plater d. hol. 2, Wincenty Jatowt Deputat Szlachty wywodowy z Pttu Rosieñ d. hol. 4, Alojzy Noreyko d. hol. 3, Jan Jaworowski Filoz. Doktor d. hol. 1, Maciej Barankiewicz Med. Doktor d. hol. 2, Hiacynt Antoszewski Porucznik W. P. duk. hol. 5, Apolonia Znosko rub. sr. 1.

(*Dałszy Ciąg późniey.*)
Jan Znosko Radzca Nadw. Prof. w Uniw. Wileń. Czł. Król. Tow. Warsz. Przyjaciół Nauk.

Dozwala się drukować: Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenx. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

OGŁOSZENIE.

1. Kommissya do urzędzenia interessow Radziwiłłowskich ustanowiona, od dnia 14. terażniejszego miesiąca i roku, przeniosłszy posiedzenia swoje z Nieswiża do miasta Wilna i ciągle one odbywać mając włożony na siebie obowiązek; wszystkie interessowane osoby, obwieszcza o tém, co następuje.

1. Kredytorwie i pretensorowie, w massie po zesłtym Xięciu Dominiku Radziwille pozostałey, dochodzący summ i jakiegokolwiek należytości, podług Artykułu 39. organizacyi, pod upadkiem onych, obowiązani w przeciągu roku jednego, od daty niniejszego obwieszczenia, stawić się w Kommissyi, pretensye swoje usprawiedliwić, i dokumenta złożyć. Stawienie się nie tylko osobiste, lecz przez umocowanych Plenipotentów. lub Adwokatów przyjęte być może; a do spełnienia stanności w oznaczonym czasie, obowiązani są wszyscy Kredytorowie i Pretensorowie bez wyłączenia, w przeciągu roku jednego od daty nialejszey w poparciu swych pretensyów, wynieść koniecznie zapozwy i w rejestra właściwe w Kommissyi postanowione wpisać aktoraty, których przypadnienia czy to osobście, czyto przez Plenipotentów lub Adwokatów, ze wszelką gotowością i dowodami pilnować. Agdy poprzednim ogłoszeniem dnia 15. Xbra przeszłego 1816 roku uczynionym, termin fixe oznaczony nie został; przeto uwiadamia się niniejszém, że takowy rościaga się tylko do dnia 1go Lutego następnego 1818 roku. Termin wspomniany jest ostatecznym, i ktokolwiek z Kredytorów i Pretensorów do czasu upłynienia onego niewyniesie zapozwów,

i niewpisze aktoratu, stosownie do wyrażonego punktu organizacyi, utraci nazawsze prawo poszukiwania swych należytości, i takowe za upadłe uważać się będą.

2. Pozwy ze strony Kredytorów i Pretensorów, do massy zesłtego Xięcia Dominika Radziwilla pretensye stosujących, podawane być powinny w mieście Wilnie przez woźnych Jeneralnemu Prokuratorowi massy, jakim jest JW. Jan Chodźko, Orderow Stey Anny zgiey Klasy i Sgo Włodzimierza 4 stopnia Kawaler, a w przypadku jego niebytności w Wilnie, prawnemu od massy Plenipotentowi, który sobie zastępstwo Prokuratora powierzone mieć będzie. Pozwy mają być pisane formą zwyczajną, z wyrażeniem pokrótce pretensyi wspierających one dowodów i żądań, z jakimi kto do Kommissyi przychodzi. Też pozwy przed upłynieniem dwóch niedziel, od czasu podania, koniecznie zeznawać należy; a zeznania czynić się mają w Kancellaryi kommissyi, przed Regentem Aktowym. Zażakowemi pozwami Aktoraty nie wprzód, jak po wysłaniu sześciu niedziel, od daty podania tychże pozwów wpisywać można.

3. Nawzajem Prokurator Massy, wynosząc zapozwy po Debitorów i inne z jakiegokolwiek bądź względu Massie odpowiedzieć powinno osoby, obowiązany klasę one sposobem zwyczajnym przez Woźnych, na majątkach obywateli, w guberniach Mińskiej, Wileńskiej Grodzieńskiej, Wołyńskiej, Podolskiej, Białoruskiej, Inflantskiej, Kurlandzkiej i Obwodzie Białostockim osiadłych, z terminem sześciu-niedzielnym; obywatelom innych odleglejszych guberniy Rossyjskich i Królestwa Polskiego osiadłym, z terminem dwunasto-niedzielnym; wazytłkim zaś innym zagranicą mieszkającym, z terminem półrocznym; nieosiedli w odleglejszych Rosyji guberniach, w obcych Państwach lub gdziekolwiek znajdujący się pozywani będą przez gazety, i po takich cytacye do drawi Sądowych przybija

5. Można też dostać u niego różnych proszków do czyszczenia zębów, opłatów i spirytusów chroniących od bólu zębów, psucia się onych i złego odoru. Wszystkie te rzeczy ma iak najswieższe, w najlepszym gatunku, a których używanie potwierdzone przez kilka znakomitych Akademii.

E. D. de Lazaryk Greczyn. Dentysta uprzywilejowany od wielu Akademii.

2. Excerpt oświadczenia z Protokołu Potoczego Sądu Głównego Wileńskiego zgo Departamentu w dacie niżej wyrażoney pod pieczęcią tegoż Sądu stronie Januarii 23 dnia 1817 roku jest wydan.

Roku tysiąc osmset siedmnaście Januarii dwudziestego drugiego — Na Sądzie Głównym Wileńskim drugiego Departamentu stawając osobiście Adwokat tegoż Sądu Grobicki oświadczenie poniższe w obecności aktora JW. Bułharyna Podkoniuszego Litewskiego przez jego podpisane podał dla wprowadzenia w protokół niniejszy, które w następnym jest brzmieniu: Niżej własnoręcznie podpisany Paweł Bułharyn Podkoniuszy W. Xięstwa Litew. Marszałek b. Trybunału Litwy orderów Orła białego i S. Stanisława Kawaler, czynię wiadomo i przez niniejsze oświadczenie ogłaszam, jak następuje: Życie J. Panny Emilii Zukowskiej córki s. p. Antoniego Zukowskiego Marszałka powiatu Szawelskiego otworzyła niedysputowany spadek na córki moje z Barbary Zukowskiej rodzące się, Johannę lata zupełnie dopiero mającą i Kazimierę jeszcze niemłą z głów s. p. Kazimierza i Johannę z Nagurskich Zukowskich Podkomorstwa Mściławskich, wszelkich dóbr leżących, niemniej ruchomego i sumownego majątku gdy objęcie takowej sukcesyi przez JW. Kazimierę z Gorskich Zukowskę Marszałkową Szawelską, a z powtórzonego zamęścia Hrabinę Tyszkiewiczową racją okazywanych przez ją ni prawnych zapisów zamitrażone zostało, Ja Podkoniuszy Bułharyn dla wtenczasowego niezdrowia mojego niemogąc osobiście zająć się prowadzeniem interesu córek moich, przez pfiosć, do której mnie przewodniczył związek z JW. JP. Ignacym Parczewskim Podpułkownikiem Wojsk Rosyjskich wielu orderów Kawalerem przez była w zamęściu za im s. p. Katarzynę Zukowską rodzoną ciotkę córek moich, jako też z innych pobudek z niewyjaśnienia natedy okoliczności położonych, wydałem był na osobę JW. Podpułkownika Parczewskiego pod datą roku tysiąc osmset piętnastego, oktobra dwudziestego dnia plenipotencyą i oną przed aktami Ziemiemi pewistu Wileńskiego tegoż roku i miesiąca dnia dwudziestego trzeciego przyznałem, z tym szczególniejszym poleceniem, żeby to wszystko w interesie opowiedzianej sukcesyi czynił, co tylko z dobrem córek moich być może; polepszenie się zdrowia mojego, ni ograniczona oraz troskliwość oycy o los swoich dzieci, postawiły mnie w tej nieodmiennej determinacyi, że odtąd w interesie córek moich osobiście czynić przedsięwzięciem. Takową chęć moją JW. Podpułkownikowi Parczewskiemu zakomunikowawszy, żądałem powrócenia i z akt Eliminaty wydanej Jemu plenipotencyi. Lecz kiedy się z ucaynieniem w tym względzie mnie satysfakcyi ociąga, nadto gdy wydana przezemnie plenipotencya może być po wielu oblatowana aktach, i ztąd wyrodić się może trudność eliminowania oney, przeto przez niniejszy akt urzędowy ogłaszam, że od dnia dzisiejszego wyrażona plenipotencya w skutkach swoich ustaje, oną zupełnie umarzam, i za niebyłą ogłaszam, wszelkie oraz działania byłego plenipotenta w osobie mojej, a w rzeczy i interesie córek moich, tylko za ważne poczytuje, w czym takowo zgodzają się z dobrem aktorek, a przeto w czym odpowiadają zamiarowi wydanej plenipotencyi. Zwrot papierów byłemu plenipotentowi powierzam

nych dotąd zwlekany, zasługuje na urzędowe zastalenie, i gdyby te dobrowolnie oddane nie były, przymuszonym będzie oświadczający, celem pozyskania, właściwe kroki czynić w rzeczy przeto opisanej czyniąc niniejsze oświadczenie, one własnym podpisem utwierdzam. Autentyk podpisał P. w i Bułharyn Podkoniuszy W. X. Lit. orderów Polskich Kawaler.

Sekretarz Dobrzański.

z Wedle Ukazu Jego Imperatorskiej Mości Samowładnego Całą Rosyją etc. etc.

Pozew Edyktałuy Ur. Karolowi Milhoffowi b. Prowizorowi apteki Zieloney w mieście Wilkomierzu znajdujący się po zapadłym niestanym Dekrecie loco peragenda executionis — Przed Sąd Grodz. Pttu Wilk. na kadencyą marcową, lub na extra kadencyą do każdego przypadającego Sprawy, z instancyi Ur. Tadeusza i Antoniny Dawidowiczow w której w referencyi do nastłych w tem przedmiocie zwierzchności przedpisu adcytuję mieniąc oto, iż Złce Dawidowiczowie, utrzymując Aptekę Zieloną w mieście Wilkomierzu położenie mającą, do urzędzenia oną za Prowizora Obżłgo Milhoffa przyjęli, kturen skutkiem kontraktu obowiązek spełniając, wszelkie dochody inotnym właścicielem powracać obowiązany zostawał — Wciągu którego Aptekę zawiadywania, stał się, że w Ru 1812 do lazaretu wojennego na rubli ass. 13,063 i kopiejek 78 za Receptami wydano — Jakowa należność, gdy do wypłaty przez zwierzchność Skarbową asygnowana została — Obżłowany Milhof będąc odalony zobowiązku chciał mniej charakternie swantżować, przedsięwziął oną niewolnie zamitrażć i w tym zamiarze, gdy Ukaz w R 1816 Aug. 29 za Nm 4959 od wojennego Gubernatora St Petersburgkiego do Sądu Grodz. Wilk. nadesłany w celu ostatecznego rozstrzygnięcia właściwym porządkiem do tegoż Sądu odesłał, i rozwiązanie komu summa od Skarbu asygnowana, ma być wypłacona przyporuczył — Wówczas Obżłuy Milhof znając niekczemność przez się wniesionego stosunku w samej sprawie w Sądzie Grodzkim Wilkomierskim miał się niestannie, i na upad rzeczy w Roku tysiąc osmset szesnastego septembra 20 dnia na lucrabanczyi doczesney i wieczney skondemnował się, przez kturen krok nieprawney przewłoki, gdy stał się obiektem, summy dla Złclch przynależney zamitrażenia, i gdy do znacznych wydatków prawnych przyłożył się, przeto Złc. chciał one uzyskać i dzieło za ukazem egkwatujące się ku ostatecznemu rozwiązaniu przyprzewadzić, następnie wnoszą prosby, wzywania locum standi na wypędzi kondemnatę, nakazania Obżł. Milhoffowi złożenia paręki dobrze osiadłego Obywatela, w ewikcyą za narażenie na wydatki prawne, dozwolenia Złc. Dawidowiczowm zdjęcia summy ze Skarbu Monarszego przynależney, a do wypłaty za asygnowanej, i w tem przedmiocie dokąd należeć będzie Raportami Zawiadomić — Sądzenia ubytków i expensow prawnych za niewinne do procedera pociągnięcie, pazeznaczenia terminu naykrótszego do exolucyi, a wrazie niesatysfakcyi wskazania repetycyi na wszelkim funduszu uległego odpowiedzi, oraz tego wypinięcia co uprzedniemi cytacyami ziętym zostało.

Roku 1817 mca Januar. 20 dnia. Woźny niżej wyrażony świadcze, że tego pozwu kopią zgodną z autentykiem przed Sąd Grodz. Pttu Wilk. na kadencyą marcową, lub na extra kadencyą w sprawie J. Pansa Milhoffa byłego Prowizora Apteki Zieloney w mieście Wilkomierzu isko żaduey osiadłości niemiącego powtórny raz do drzwi Sądowych w mieście Wilkomierzu przybitem — Oraz dla wiadomości uległego odpowiedzi w sposob pozwu Edyktałnego dla wpisania do Kuryera Litewskiego i Sankt Petersburgskiego podałem.

Anton. Burneyko Woźny Pttu Wilk.

Roku 1817 mca Januar. 20 dnia, przed Aktami Ziemi. Pttu Wilkom. stanawszy obecnie Woźny w górze na podpisie ręki swey wyrażony Relacyą niniejszego Pozwu odczwicie zeznał.

Przyjęto i w Xiegi wpisano, Jan Gromnicki Ziemi. Wilk. Regent.

1. U Redaktora Gazety Kuryera Litewskiego złożona iest chustka niemaley wartości, dla powrócenia właścicielowi. Chcacy ją uzyskać ma wymienić: miejsce i dzień stracenia, materyą, kolor, wielkość i inne przymioty chustki, z dowodem przekonującym lub świadkami, że był wstanie mieć równie kosztowną chustkę.